

KISTÉRSÉGEK FELDOLGOZÁSÁNAK MÓDSZERTANA

Helyzetelemzés

A régió leírása, a kistérség rövid bemutatása

- A kistérség általános helyzete és elhelyezkedése a régióban és az országban.
- A régió közigazgatási egységeinek, kistérségeinek, település-szerkezetének jellemzése.
- Megyei, megyei jogú városai, kiemelt térségei, kistérségei, falvak, tanyavilág.
- Régiós természeti és társadalmi sajátosságai.
- Földrajzi, történeti, etnikai adottságok.
- A helyzet elemzés vonatkoztatási területe a **kistérség**. Az elemzés két leíró jellegű részre osztható, a társadalmi jellemzők leírására és a szolgáltató rendszer leírására.

Társadalmi jellemzők

A társadalmi jellemzők között az általános adatok mellett hangsúlyt a szociális jellegű adatbázisok szempontjából számításba kerülő jellemzőkre kell helyezni.

Főbb adattípusok, jellemzők:

- demográfiai adatok
- foglalkoztatás
- gazdasági jellemzők
- egészségi állapot
- háztartás szerkezet, jövedelem
- egészségi állapot
- lakáshelyzet
- település szerkezet
- potenciális célcsoportok

Idő:

Az adatok és jellemzők egy idejű pillanat felvétele, a statikus adatok elemzése mellett szükséges a változások dinamikájának vizsgálata, valószínűen várható állapotok meghatározása.

Tér:

A társadalmi jellemzők, kockázati tényezők térbeli eloszlásának elemzése, áttekinthető ábrázolása nagyban megkönnyíti a rövid és hosszú távú tervek meghatározását.

Probléma:

A társadalmi kirekesztődés magas kockázatával élő csoportok elemzésére kiemelt figyelmet kell fordítani. A potenciális célcsoportok körében kockázatot jelent a szegénység, idős kor, sok gyermek, egészségkárosodottság, a tartós munkanélküliség, alacsony iskolai végzettség, függőségek, mentális problémák, egyéb hátrányt jelentő tulajdonságok, de különösen a jellemzők halmozódása. A társadalmi helyzet elemzését elsősorban statisztikai adatokra, másodsorban helyi felmérésekre, elemzésekre lehet alapozni.

Gazdasági környezet bemutatása

- Egy főre jutó GDP
- GDP megoszlása a gazdasági ágak között
- Munkaerő-piaci helyzet
- A kistérség területén működő fontosabb ipari létesítmények felsorolása
- Fontosabb mezőgazdasági tevékenység felsorolása, jellemzése
- Szolgáltatási ágazatok jellemzése
- Közlekedés, infrastruktúra alapvető jellemzői

- **Fizikai biztonság**
Zaj, vibráció, sugárzás, stb.
- **Kémiai biztonság**
Légszennyezettség, vízminőség, stb.
- **Biológiai biztonság**
Élelmiszerbiztonság
Ivóvíz-ellátottság, csatornázottság
Kártevő, rágcsáló és rovarhelyzet, stb.

A kistérség lakosságának életmódja

Táplálkozási helyzet, sajátosságok, a lakosság fizikai aktivitása, stb. Szenvedélybetegségek (Dohányzási szokások, alkoholfogyasztás jellegzetességei, kábítószer fogyasztás elterjedtsége.)

Szociális helyzet

- Az adott kistérség lakosságának jövedelmi helyzete, rétegződés
- Az adott kistérség lakosságának foglalkozási viszonyai, munkanélküliség
- A felnőtt lakosság iskolai végzettsége
- Rokkantak és fogyatékkal élők száma és helyzete a kistérségben
- Szociális intézményi ellátás, ellátottság
- Összehasonlítás más kistérséggel
- Kistérségen belüli egyenlőtlenségek
- A fő kockázati tényezők összefoglaló megállapítása
- A szükségletet befolyásoló egyéb tényezők

Népmozgalmi adatok

- Születés, halálozások, természetes szaporodás/fogyás
- Termékenység
- Korfa
- Migráció
- Eltérés az országos átlagtól
- A kistérségen belüli különbségek

A halálozásból számolt mutatók

- ❖ Standardizált kor-specifikus halálozások
- ❖ Adott életkorokban elvárható élettartamok
- ❖ Potenciálisan elvesztett életévek
- ❖ Leggyakoribb és kiemelt halálokok
- ❖ Tendenciák
- ❖ A kistérségen belüli különbségek
- ❖ Eltérés az országos átlagtól

Turisztikai lehetőségek vizsgálata

- Turisztikai vonzerő leltár
- Turisztikai desztinációk
- Fogadóképesség adatainak elemzése

Tercier ágazatok vizsgálata